

Na osnovu člana 12 stav 4 Zakona o zaštiti dobrobiti životinja ("Službeni list CG", br. 14/08 i 47/15), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

Pravilnik o bližim uslovima za objekte i opremu za držanje i uzgoj teladi*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 47/2026 od 3.4.2026. godine, a stupio je na snagu 11.4.2026.

*U ovaj pravilnik prenesene su odredbe Direktive br. 2008/119/EZ o utvrđivanju minimalnih standarda za zaštitu teladi.

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj teladi.

Član 2

(1) Tele je govedo starosti do šest mjeseci.

(2) Objekti ili gazdinstva koja se bave uzgojem i držanjem teladi treba da obezbijede prostor za smještaj tako da:

1) se telad ne drže u individualnim boksovima nakon starosti od osam nedelja, osim ako veterinar ne potvrdi da ga je zbog zdravlja ili zbog ponašanja potrebno odvojiti radi liječenja;

2) širina individualnog boksa, treba da bude najmanje jednaka visini grebena teleta, mjereno u stojećem položaju, a dužina individualnog boksa treba da bude najmanje jednaka dužini teleta koja se mjeri od vrha nosa do zadnje ivice sjedne kosti (tuber ischi) pomnoženo sa 1,1.

(3) Individualni boksovi za telad (osim onih za odvajanje bolesnih životinja), treba da imaju perforirane zidove koji omogućavaju teladima vizuelni kontakt i dodir.

(4) Telad starija od osam nedelja treba da se drže u grupama, bez brnjice, a najmanja podna površina po teletu u odnosu na tjelesnu masu, treba da iznosi:

1) 1,5 m² za tele koje ima manje od 150 kg žive vage;

2) 1,7 m² za tele od 150 kg do 220 kg žive vage;

3) 1,8 m² za tele koje ima više od 220 kg žive vage.

(5) Odredbe stava 4 ovog člana ne primjenjuju se na gazdinstvima koja imaju:

1) manje od šest teladi;

2) telad koja se drže sa majkama zbog sisanja.

(6) Objekti za smještaj i uzgoj teladi treba da ispunjavaju uslove date u Prilogu 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 3

Životinje koje se uvoze iz drugih zemalja treba da prati sertifikat izdat od strane nadležnog tijela države zemlje izvoznice, kojim se potvrđuje da je sa tim životinjama postupano u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 4

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uslovima za objekte i opremu za držanje i uzgoj teladi* ("Službeni list CG", broj 11/17).

Član 5

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-312/26-5160/3

Podgorica, 27. marta 2026. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.

PRILOG 1

USLOVI ZA OBJEKTE ZA SMJEŠTAJ I UZGOJ TELADI

1. Materijali koji se koriste za izgradnju objekata za smještaj teladi, a naročito dijela prostora i opreme sa kojima telad dolaze u kontakt, treba da budu bezbjedni za zdravlje teladi i da budu izgrađeni od materijala koji se mogu lako čistiti i dezinfikovati.
2. Električne instalacije i oprema u objektima za smještaj teladi, treba da budu postavljeni na način da se izbjegnu udari električne struje.
3. U objektu za smještaj teladi izolacija, grijanje, temperatura, vlažnost i cirkulacija vazduha, koncentracija gasova i prašine u vazduhu i intenzitet buke, treba da budu u granicama koje nijesu štetne za telad.
4. Sva automatska i mehanička oprema koja se koristi u objektima u kojima su smještene telad provjerava se najmanje jednom dnevno, a ako se otkriju kvarovi, otklanjaju se odmah ili se preduzimaju mjere kako bi se zaštitilo zdravlje i dobrobit teladi dok se kvar ne otkloni uz korišćenje alternativnih metoda hranjenja i mjera za zaštitu životne sredine. Objekat koji se vještački provjetrava treba da ima i rezervni sistem provjetravanja, koji je do otklanjanja kvara na glavnom sistemu dovoljan za očuvanje zdravlja i dobrobiti životinja, kao i alarmni sistem koji upozorava lice koje se brine o životinjama o kvaru u sistemu za provjetravanje i koji treba da se redovno održava i provjerava.
5. Telad se ne smije stalno držati u mraku. Objekti u kojima se drže i uzgajaju telad treba da imaju stalno prirodno ili vještačko osvjetljenje, a ukoliko se koristi vještačko osvjetljenje, period osvjetljenja, treba da odgovara periodu prirodnog osvjetljenja najmanje od 9 do 17 sati i da uvijek bude na raspolaganju dovoljno jako osvetljenje da se može obaviti pregled životinja.
6. Držalac životinja koji drži telad u objektu (zatvorenom prostoru) treba da ih obilaziti najmanje dva puta dnevno, a telad koja se drže van objekta (otvoreni prostor), najmanje jednom dnevno. Svako tele koje pokazuje znake oboljenja ili je povrijeđeno bez odlaganja se liječi na odgovarajući način, a ako se ne poboljša stanje nakon liječenja koje je poduzela osoba koja se brine za njega, treba se što prije zatražiti pomoć veterinara. Bolesna ili povrijeđena telad treba da se odvajaju u odgovarajuće prostorije sa suvom i udobnom prostirkom i treba da im se obezbijedi odgovarajuća njega.
7. Prostori za telad treba da budu konstruirana tako da svako tele može leći, odmarati se, ustajati i samo se njegovati bez ikakvih poteškoća.
8. Telad se ne vežu, osim teladi koja se drži u grupama koja se vežu najviše jedan sat za vrijeme hranjenja mlijekom ili mliječnom zamjenom. Ako se koristi oprema za vezanje, ona ne smije uzrokovati povrede teladi i redovno se kontroliše, prema potrebi uz prilagođavanje radi osiguranja udobnog prijenjanja. Svaki vez treba biti izgrađen i konstruisan tako da ne može doći do gušenja ili ozljeđivanja i mora omogućavati teletu da se kreće u skladu s tačkom 7.
9. Objekti, djelovi, oprema i potrepštine koji se koriste za telad treba da se čiste i dezinfikuju na odgovarajući način kako bi se spriječilo širenje međusobnih infekcija i pojava uzročnika bolesti. Feces, urin i nepojedena ili rasuta hrana uklanjaju se koliko je potrebno često, kako bi se ograničilo stvaranje neugodnih mirisa i izbjeglo privlačenje muva ili glodara.
10. Podne površine u objektima u kojima se drže telad treba da budu glatke ali ne i klizave, izgrađeni tako da spriječe povređivanje teladi, ne uzrokuju ozljeđivanje ili patnju teladi koja stoji ili leži na njima, odgovarajuće su za veličinu i težinu teleta i sa odgovarajućom drenažom koja nije štetna za telad. Prostirka (stelja) je rastresit materijal koji se obezbjeđuje za svu telad sa manje od dvije nedelje starosti.
11. Teladima treba da se obezbijedi ishrana prilagođena njihovom uzrastu, težini, fiziološkim i etološkim potrebama i potrebama ponašanja sa ciljem podsticanja zdravlja i dobrobiti teladi. U tu svrhu, njihova hrana treba da sadržati dovoljno gvožđa da bi se obezbedio prosečan nivo hemoglobina u krvi od najmanje 4,5 mmol/litar i minimalni dnevni obrok vlaknaste hrane za svako tele starije od dve nedelje u količinama koje se povećavaju od 50 g do 250 g dnevno za telad starosti od osam do 20 nedelja. Teladima se ne stavljaju brnjice.
12. Telad se hrane najmanje dva puta dnevno. Kada se telad drže u grupama, a ne hrani se ad libitum niti automatskim sistemom hranjenja, svako tele treba da ima pristup hrani u isto vreme kad i svi ostali u grupi.
13. Telad starija od dvije nedelje treba da imaju pristup svježoj, čistoj i pitkoj vodi u dovoljnim količinama ili da se njihova potreba za tečnošću zadovoljava drugom tečnošću, za napajanje a u toplim vremenskim periodima, ili kada su telad bolesna, svježa voda za piće treba da bude stalno dostupna.
14. Oprema za hranjenje i napajanje mora biti konstruisana, izrađena, postavljena i održavana tako da je mogućnost zagađenja hrane i vode teladi svedena na najmanju moguću meru.
15. Teletu nakon rođenja, a najkasnije šest sati nakon rođenja treba da se obezbijedi kravliji kolostrum.